

Náhrada za obmedzenie bežného obhospodarovania § 61 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny

Literatúra:

1. Právne východiská a základné pojmy

Náhrada za bežné obhospodarovanie lesných pozemkov vychádza z par. 61 zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a ústava SR, čl. 20 ods. 4

Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a musia byť splnené základné podmienky:

- vo verejnom záujme,
- na základe zákona,
- a za primeranú náhradu.

Bežným obhospodarovaním sa rozumie

- a) hospodárenie na lesnom pozemku ktoré zodpovedá návrhu hospodárskych opatrení pre jednotky priestorového rozdelenia lesa pred uplatnením obmedzujúcich požiadaviek orgánov ochrany prírody (t.j. na obdobie platnosti LHP)
- b) postup podľa osobitných predpisov pri odstraňovaní mimoriadnych okolností a nepredvídaných škôd v lesoch (kalamity)
- c) hospodárenie na inom pozemku / ako je poľnohospodársky alebo lesný pozemok/ ktoré je v súlade s podmienkami určenými v povolení činnosti podľa osobitných predpisov, najmä v rozhodnutí o využívaní územia, v rozhodnutí o určení ochranného pásma, v rozhodnutí o určení chráneného územia.

Doterajšie zmeny v legislatíve v oblasti riešenia kompenzácií z titulu ochrany prírody

- zákon č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (§ 47) - účinnosť od 1.1.1995
- Nariadenie vlády č. 24/2002 Z.z. o spôsobe výpočtu a úhrady majetkovej ujmy - účinnosť od 1.2.2002
- zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (§ 61) - účinnosť od 1.1.2003
- Nariadenie vlády č. 184/2003 Z.z. o podrobnostiach obsahu žiadosti a o spôsobe výpočtu náhrady - účinnosť od 1.6.2003

2. Oprávnené subjekty na uplatnenie nároku na náhradu

Vlastník pozemku

Osobou oprávnenou na uplatnenie nároku podľa je vlastník pozemku, ktorého bežné obhospodarovanie bolo obmedzené. Ak je vlastníkom pozemku štát je touto osobou správca.

Ak je pozemok v podielovom spoluvlastníctve, osobou oprávnenou na uplatnenie

nároku je zástupca určený spoluvlastníkmi.

Nárok sa teda nevzťahuje napr. na nájomcov, užívateľov, správcov pozemkov. Nárok si nemôže uplatniť vlastník súkromného chráneného územia a od 1.7.2004 sa táto možnosť nevzťahuje ani na pozemky vo vlastníctve štátu

3. Podmienky uplatnenia a výška náhrady

Vlastník pozemku je povinný strpieť obmedzenia a opatrenia vyplývajúce zo zákazov a iných podmienok ochrany prírody a krajiny ustanovených týmto zákonom alebo na jeho základe.

Ak dochádza v dôsledku týchto obmedzení a opatrení k obmedzeniu bežného obhospodarovania pozemkov, patrí mu náhrada vo výške zodpovedajúcej tomuto obmedzeniu bežného obhospodarovania.

Zhrnutie:

- *náhrada patrí len v prípade ak vzniká obmedzenie vyplývajúce zo zákona o ochrane prírody a krajiny,*
- *musí byť preukázaný rozdiel medzi bežným a obmedzeným obhospodarováním,*
- *výška náhrady zodpovedá tomuto rozdielu,*
- *výška náhrady sa znižuje o dotácie, príspevok zo ŠR a o oslobodenie od dane (ods. 6)*

4. Kde sa uplatňuje nárok na náhradu (povinný orgán)

Žiadosť musí byť písomná a podáva sa na:

- a) tom orgáne, ktorý je príslušný na povolenie výnimky zo zákazov (MŽP SR, KÚŽP),
- b) v prípade obmedzenia vyplývajúceho z nevydania súhlasu, alebo určenia obmedzujúcich podmienok na krajskom úrade životného prostredia.

KÚŽP majú kompetenciu povoľovať všetky výnimky zo zákazov stanovených v územnej ochrane. MŽP SR povoľuje len výnimky z druhovej ochrany.

Od. 1.7.2004 by mala väčšina žiadostí smerovať na územne príslušný KÚŽP. Aj tie konania, ktoré boli začaté pred týmto termínom dokončia KÚŽP.

4. Lehoty na uplatnenie nároku

Nárok na náhradu si možno uplatniť v 3 ročná lehota, ktorá začína plynúť:

- a) prvým dňom po skončení platnosti LHP, v ktorom boli uplatnené obmedzujúce požiadavky orgánu ochrany prírody,
- b) dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia orgánu ochrany prírody, s ktorého obmedzenie vyplýva.

V prípade LHP schválených do 30.6.2004 si je možné nárok uplatniť ak sú v týchto plánoch k tomuto termínu zaevidované obmedzujúce požiadavky orgánu ochrany prírody a nárok na náhradu nebol uplatnený podľa doterajších predpisov.

5. Kedy nárok zaniká, resp. nevzniká

- a) márnym uplynutím lehoty uvedenej v odseku 7, alebo

- b) ak odpadol dôvod na obmedzovanie bežného obhospodarovania podľa tohto zákona, alebo
- c) ak vlastník pozemku nedodrжал obmedzenia bežného obhospodarovania, za ktoré mu bola náhrada poskytnutá, alebo
- e) ak nárok na náhradu majetkovej ujmy alebo inej náhrady vzniká podľa osobitných predpisov (napr. zákon o vodách)
- f) ak bola náhrada uhradená predchádzajúcemu vlastníkovi pozemku,
- g) ak vlastník (správca, nájomca) nepožiadala o udelenie výnimky na odstránenie následkov mimoriadnych okolností a nepredvídaných škôd v lesoch (spracovanie kalamity)
- i) ak sa náhrada uplatňuje v ochranných lesoch a v lesoch osobitného určenia s výnimkou lesov osobitného určenia z titulu ochrany prírody (§ 2 ods. 3 písm. e) Vyhlášky 5/1995 Z.z. o HÚL) - od 1.7.2004

Od 1.7.2004 sa nárok na náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania vzťahuje len na lesy zaradené do kategórie lesov hospodárskych a lesov osobitného určenia podľa písm.e), t.j. vyhlásených z „titulu ochrany prírody“

6. Splatnosť náhrady

Náhrada je splatná do 60 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o priznaní Nároku, v zložitých prípadoch sa lehota predlžuje až na 4 mesiace. Náhrada sa poskytuje zo štátneho rozpočtu a v slovenských korunách.

O opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o nároku na náhradu rozhoduje súd.

1. Obsah žiadosti

Žiadosť musí obsahovať:

1. Vlastnú žiadosť

- a) základné identifikačné údaje o osobe oprávnenej na uplatnenie nároku na náhradu
- b) druh pozemku - lesný pozemok
- c) výška náhrady - uvedie sa požadovaná výška náhrady, napr. odvolaním sa na výpočet v znaleckom posudku

2. Prílohy žiadosti

- a) doklad o vlastníctve pozemku nie starší ako 3 mesiace
- b) doklad oprávňujúci žiadateľa k podaniu žiadosti.
- b) písomné splnomocnenie spoluvlastníkov pozemkov s úradne osvedčenými podpismi pre osobu oprávnenú na uplatnenie nároku
- c) mapové podklady umožňujúce identifikáciu pozemku v teréne
- d) odôvodnenie žiadosti
- e) doklady potvrdzujúce obmedzenie obhospodarovania
- f) Znalecký posudok o výpočte náhrady vrátane podkladov, na základe ktorých bol vypracovaný
- g) čestné prehlásenie
- h) výpočet náhrady nákladov na vyhotovenie zmeneného predpisu LHP vrátane dokladov potvrdzujúcich správnosť výpočtu

Odôvodnenie žiadosti, príklady

- pozemok sa nachádza v NPR XY, kde platí 5. stupeň ochrany a je o.i. zakázané zasahovať do lesných porastov. pokyn "bez zásahu" bol uplatňovaný orgánmi ochrany prírody aj pri obnove LHP
- na základe rozhodnutia KÚŽP č. ../2004 nebola udelená výnimka na spracovanie kalamity v PR XY
- určením podmienok podľa § 82 ods. 12 v rozhodnutí orgánu ochrany prírody č. ../2004 o vydaní súhlasu (povolení výnimky) došlo k zvýšeným nákladom na obhospodarovanie v JPRL č. .. v Národnom parku YX...

2. Prílohy žiadosti

a) Doklad o vlastníctve pozemku nie starší ako 3 mesiace

- výpis z listu vlastníctva, ktorého obsahom sú parcely registra "C" evidované na katastrálnej mape - doklad z najvyššou mierou hodnovernosti
- výpis z LV, ktorého obsahom sú parcely registra "E" evidované na mape určeného operátu, príp. stav podľa pozemkovej knihy - požaduje sa vypracovanie identifikácie stavu "E" a na stav "C" robia ho príslušné Správy katastra
- LV nesmie mať doložku "nepoužiteľný na právne úkony",/podstatné aj pri vypracúvaní znaleckých posudkov/
- je možné doložiť aj iné podporné (doplňujúce) podklady preukazujúce vlastníctvo k predmetným pozemkom - rozhodnutia, doklady o vydaní majetku, atď.

Prekryv parcelného stavu s JPRL

Táto časť predstavuje podľa doterajších skúseností najviac problémov. Pri uplatňovaní nároku sa zväčša vychádza z jednotky priestorového rozdelenia lesa podľa platného LHP pri preukazovaní vlastníctva musí byť jednoznačný súvis medzi parcelou, ku ktorej bolo preukázané vlastníctvo a JPRL s obmedzením. Preukazuje sa prekryvom JPRL s parcelným stavom - napr. tabuľkou plochovou z platného LHP alebo grafickým prekryvom

b) doklad oprávňujúci žiadateľ k podaniu žiadosti.

- môže to byť fyzická aj právnická osoba
- žiadosť uplatňuje žiadateľ vo svojom mene, ale môže na konanie splnomocniť zástupcu - podľa zákona o správnom konaní, § 31 Občianskeho zákonníka

c) písomné splnomocnenie spoluvlastníkov pozemkov s úradne osvedčenými podpismi pre osobu oprávnenú na uplatnenie nároku

Formy právnických osôb a potrebné doklady

a) **akciová spoločnosť** - aktuálny výpis z obchodného registra

- v mene spoločnosti koná štatutárny orgán - predstavenstvo a.s.
- nárok sa priznáva akciovej spoločnosti

b) **spoločnosť s ručením obmedzeným** - aktuálny výpis z obchodného registra

- v mene s.r.o. koná jeden alebo viac konateľov
- nárok sa priznáva s.r.o.

c) **mesto, obec** - žiadosť podpisuje primátor, resp. starosta

- nárok sa priznáva mestu, resp. obci

d) **pozemkové spoločenstvo bez právnej subjektivity**

- nevyhnutným podkladom je písomné splnomocnenie spoluvlastníkov pozemku
- splnomocnenie musia podpísať jednotliví vlastníci podielov a podpisy musia byť úradne overené
- nárok sa nepriznáva spoločenstvu, ale jednotlivým vlastníkom podielov vo výške ich podielov
- k žiadosti je potrebné pripojiť výpis z registra pozemkových spoločenstiev

e) **pozemkové spoločenstvo s právnou subjektivitou**

- žiadosť v mene spoločenstva podáva predseda spoločenstva + podpis 2 členov výboru (§ 20 zákona č. 181/1995 Z.z.)
- aktuálny výpis z registra pozemkových spoločenstiev

- nárok sa priznáva tomu subjektu, ktorý je v LV vedený ako vlastník (ak je na LV ako vlastník pozemkové spoločenstvo nárok sa priznáva jemu)

Upozornenie:

Nárok na náhradu sa nevzťahuje na podiely spoločnej nehnuteľnosti, ktorých vlastníkom je štát, alebo kde sú tzv. nezistení vlastníci

d) mapové podklady umožňujúce identifikáciu pozemku v teréne

- katastrálna mapa - mal by byť vykonaný zakres chráneného územia v mape
- porastová mapa - zakres "R"
- iný podklad - napr. geometrický plán premietnutý do katastrálnych máp

e) doklady potvrdzujúce obmedzenie obhospodarovania

- **rozhodnutie orgánu ochrany prírody** (súhlas, výnimka, iné rozhodnutie), ktorým sa zakazuje, resp. obmedzuje určitá činnosť, t.j. z ktorého obmedzenie vyplynulo ⇒ najjednoduchší podklad
- **ďalšie podklady:**
 - vyjadrenie KÚŽP podľa § 9 k schváleniu LHP, rozhodnutie KLÚ o schválení LHP (ak z nich vyplývajú obmedzujúce požiadavky ochrany prírody)
 - podklady v rámci obnovy LHP preukazujúce, že boli do LHP zapracované (zaevidované) obmedzujúce požiadavky orgánu ochrany prírody (podklady orgánu ochrany prírody do predbežnej správy, predbežná správa, základný protokol, prerokovanie návrhu LHP, záverečný protokol, ...)
 - alternatívny LHP, t.j. plán hospodárskych opatrení bežného hospodárenia

Upozornenie:

- v prípade v súčasnosti platných LHP je potrebné značnú pozornosť venovať získaniu podkladov často aj 10 rokov starých
 - pri schvaľovaní LHP je potrebné venovať pozornosť stanoveniu bežného hospodárenia
- f) Znalecký posudok o výpočte náhrady vrátane podkladov, na základe ktorých bol vypracovaný

g) Čestného prehlásenia, ako by malo byť po novom:

Čestné prehlásenie o výške dotácií alebo príspevku zo štátneho rozpočtu poskytovaných náhradu zvýšených nákladov na obhospodarovanie pozemku

i) Výpočet náhrady nákladov na vyhotovenie zmeneného predpisu LHP vrátane dokladov potvrdzujúcich správnosť výpočtu

Vyžaduje sa len v prípade postupu podľa § 61 ods. 3 zákona, t.j. ak dochádza k obmedzeniu počas platnosti LHP .

Prílohou môžu byť aj iné písomné doklady preukazujúce splnenie podmienok na úhradu náhrady (§ 1 ods. 3 NV)